

TEMATSKE MREŽE BRANITELJI

ANALIZA DRUŠTVENOG UTJECAJA

Smjernica 3 – Radna (ne)aktivnost hrvatskih branitelja i uključenost u društveno poduzetništvo

u okviru projekta „Analiza društvenih faktora koji utječu na kvalitetu života braniteljske populacije – smjernice za budućnost“

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost udruge ZUV HGP.

Zbor udruga veterana hrvatskih gardijskih postrojbi u suradnji s koordinаторom analize utjecaja intervencija Lukom Cetinom izradili su dokument „Analiza društvenog utjecaja- Smjernice 3-Radna (ne)aktivnost hrvatskih branitelja i uključenost u društveno poduzetništvo“ u okviru projekta „Analiza društvenih faktora koji utječu na kvalitetu života braniteljske populacije – smjernice za budućnost“ (UP.04.2.1.06.0004) koji je sufinanciran sredstvima Europske unije iz Europskog socijalnog fonda na poziv „Tematske mreže za društveno-ekonomski razvoj te promicanje socijalnog dijaloga u kontekstu unapređivanja uvjeta rada“.

1. O PROJEKTU

ZBOR UDRUGA VETERANA HRVATSKIH GARDIJSKIH POSTROJBI (dalje u tekstu: ZUV HGP) započeo je 28. listopada 2020. godine s provedbom projekta „Analiza društvenih faktora koji utječu na kvalitetu života braniteljske populacije – smjernice za budućnost“ (dalje u tekstu: Projekt) u suradnji sa 16 partnera iz civilnog te znanstveno-istraživačkog sektora. Projekt je sufinanciran bespovratnim sredstvima Europskog socijalnog fonda sukladno uspješnoj prijavi na poziv na dostavu projektnih prijedloga „Tematske mreže za društveno-ekonomski razvoj te promicanje socijalnog dijaloga u kontekstu unapređivanja uvjeta rada“ (dalje u tekstu: Poziv), koji je objavljen u svrhu razvijanja dijaloga i jačanje suradnje između organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i regionalne samouprave, socijalnih partnera i visokoobrazovnih i znanstvenih institucija s ciljem kreiranja poticajnog okruženja koje će doprinijeti stvaranju kvalitetne suradnje u tematskim područjima od interesa za Republiku Hrvatsku.

Poziv je definirao 25 tematskih područja važnih za društveno-ekonomski razvoj u Hrvatskoj te se za svako područje ugovorio po jedan projektni prijedlog. Unutar tematskog područja broj 15 odabran je Projekt udruge ZUV HGP, kao strateški bitan za poboljšanje kvalitete življenja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata. Projektne aktivnosti su obuhvatile osnivanje tematske mreže, provedbu 6 znanstvenih istraživanja te izradu više znanstvenih i stručnih članka. Rezultati projekta bit će smjernice za razvoj javnih politika, koje će u sklopu strukturiranog dijaloga biti predstavljene nadležnim institucijama i analizirane u kontekstu društvenog utjecaja. Navedene smjernice i s njima povezane predložene intervencije glavni su fokus analiza za koje se izrađuje metodologija predstavljena u ovome dokumentu.

Analizom društvenog utjecaja obraditi će se teme koje su unaprijed definirane kroz prethodne konzultacije prijavitelja s relevantnim stručnjacima:

1. javno mnijenje o braniteljima i slika kreirana u medijima
2. zdravstvena skrb za branitelje
3. radna aktivnost branitelja i uključenost u društveno poduzetništvo

4. ratni turizam u RH
5. psihosocijalni status obitelji branitelja
6. komunikacija branitelja s donositeljima odluka.

Krajnji cilj istraživanja društvenih učinaka je prikupljanje podataka koji će poslužiti u donošenju odluke o nastavljanju, modifikaciji ili eventualnom prekidu intervencije. Mjerenje društvenog utjecaja planiranih intervencija u ovome projektu ima za cilj potvrditi ispravnost definiranih smjernica.

2. PROVEDBA FOKUS GRUPE

Za provedbu kvalitativne analize društvenih faktora koji utječu na život braniteljske populacije korištena je metodologija fokus grupe sa osam sudionika. Svi sudionici pripadnici su braniteljske populacije. Fokus grupa je provedena 4. listopada 2022. u trajanju od 45 minuta te su sudionici obradili sve predviđene teme sukladno „vodiču“ za provedbu fokus grupe.

U nastavku slijedi pregled pripremljenih pitanja koja su služila za provedbu fokus grupe. Pitanja su korištena za orijentaciju sudionika te se nisu kronološki postavljala. Cilj fokus grupe bio je potaknuti diskusiju i razmjenu mišljenja kako bi moderator dobio što jasniju sliku o stavu braniteljske populacije o pojedinoj temi.

1. Koliko sudionika je upoznato sa smjernicama ?
2. Koliko sudionika je zaposleno/nezaposleno/u mirovini ?
3. Koliko sudionika je upoznato sa društvenim poduzetništvom ?
4. Koliko sudionika je informirano o programima Ministarstva branitelja namijenjenih zapošljavanju i samozapošljavanju ?
5. Koliko sudionika je upoznato sa pravom da uz mirovinu rade pola radnog vremena ?
6. Koju metodu informiranja o dostupnim programima i mjerama za zapošljavanje i samozapošljavanje sudionici ocjenjuju kao optimalnom ?
7. Da li sudionici smatraju kako bi se braniteljske zadruge i udruge trebale transformirati u skladu sa društveno poduzetničkim načelima ?
8. Da li bi se sudionici uključili u društveno poduzetničke aktivnosti ukoliko bi za iste postojao sustav nagrađivanja u obliku nagrada, priznanja i sl. ?
9. Da li bi sudionici pratili newsletter sa pozitivnim pričama o društveno poduzetničkim aktivnostima branitelja ?

S obzirom da su sudionici svoja razmišljanja i stavove iznosili kroz otvorenu diskusiju uz moderiranje voditelja, zaključci su obrađeni prema gore definiranim pitanjima (temama) te su u ovome dokumentu izneseni kronološki radi lakšeg snalaženja iako sudionici nisu kronološki odgovarali na pitanja. U nastavku slijedi pregled zaključaka sa fokus grupe:

1. Sudionici su djelomično upoznati sa smjernicom radi sudjelovanja na predstavljanju smjernica na strukturiranom dijalogu.

2. Svi sudionici su u mirovini, međutim poznaju suborce koji su zaposleni i/ili se bave poduzetništvom. Svi sudionici se slažu kako je potrebno sav sadržaj namijenjen braniteljskoj populaciji uskladiti sa životnom dobi branitelja s obzirom da mnoge aktivnosti namijenjene braniteljima iziskuju energiju i elan tipičan za mlađu životnu dob te stoga branitelji često dolaze do zaključka kako je njihovo vrijeme prošlo te da se ne mogu adekvatno posvetiti razvoju (društveno) poduzetničkog pothvata.
3. Sudionici su bili djelomično upoznati sa konceptom društvenog poduzetništva prije sudjelovanja na strukturiranom dijalogu te smatraju kako je koncept srodan socijalističkim modelima upravljanja sa kojima su upoznati.
4. Svi sudionici su informirani o programima Ministarstva branitelja za zapošljavanje i samozapošljavanje. Sudionici se informiraju putem internet portala, društvenih mreža te putem komunikacije sa suborcima.
5. Svi sudionici su upoznati sa pravom da uz mirovinu i rade te neki od sudionika i koriste navedeno pravo. Sudionici su mišljenja kako pravo za koristi samo onim braniteljima koji su radi psihofizičkog stanja u mogućnosti obavljanja dodatnog posla no za većinu braniteljske populacije to nije slučaj već su takve situacije izuzeci, a ne pravilo.
6. Trenutne mjere informiranja putem Internet portala, društvenih mreža i interne komunikacije koju provode braniteljske udruge prema svojim članovima su adekvatne, no poželjno je provoditi dodatno informiranje putem projekata poput tematskih mreža a koje dodatno potiču umrežavanje, informiranje ali i edukaciju braniteljske populacije o relevantnim temama te promjenama koje se događaju u domeni prava branitelja.
7. Sudionici smatraju kako se braniteljske udruge ne trebaju transformirati u skladu sa društveno poduzetničkim načelima osim ako za to ne postoji kvalitetan plan transformacije te jasan model financiranja iste. Sudionici smatraju kako bi bilo poželjno dio EU sredstava namijenjenih društvenom poduzetništvu posebno usmjeriti i prilagoditi za braniteljske udruge kako bi se braniteljska populacija mogla postepeno i strateški upoznati sa temom društvenog poduzetništva kroz organizirane edukacije, radionice i savjetovanja.
8. Sudionici smatraju kako su nagrade i priznanja sekundaran motiv za uključivanje u društveno poduzetničke aktivnosti. Fokus bi trebao biti na educiranju populacije kroz primjere dobre prakse i studijska putovanja. Primarni motiv bi trebala biti društvena korist ali je naravno i poželjno promicati aktivnosti kroz dodjelu priznanja koje bi podignulo vidljivost ali i atraktivnosti društvenog poduzetništva među braniteljskom populacijom.
9. Sudionici bi rado pratili newsletter namijenjen isključivo promicanju pozitivnih priča o braniteljskim aktivnostima.

3. PROVEDBA ANKETNOG ISPITIVANJA

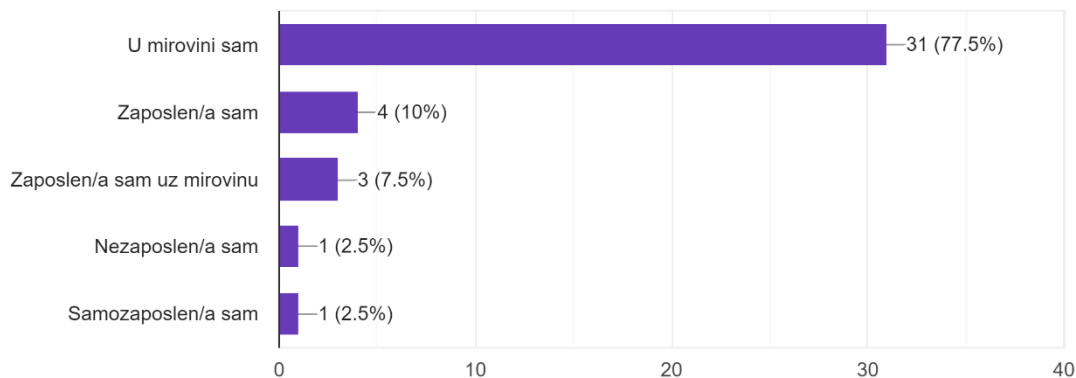
Za potrebu provedbe anketnog ispitivanja voditelj je izradio anketni upitnik putem alata google forms koji je diseminiran braniteljskoj populaciji. Ukupno je na upitnik odgovorilo 31 osoba te su svi ispitanici odgovorili na sva obvezna pitanja. U nastavku slijedi pregled anketnog upitnika te sumirani odgovori ispitanika.

Prva sekcija ankete sastoji se od pitanja vezanih za radni status branitelja, kao teoretski primjer važnosti prve sekcije u istraživanju je navedeno kako radna aktivnost ne prestaje s umirovljenjem, stoga se isplati usmjeriti potpore za zapošljavanje i samo zapošljavanje i prema umirovljenim braniteljima. S druge strane, među samozaposlenima (obrtnici i poduzetnici) ima 4.8% branitelja i upravo su oni pozitivni primjer ostalim braniteljima te svojim znanjima i iskustvima zasigurno mogu pomoći u razvoju (društvenog) poduzetništva među braniteljskom populacijom:

1. U prvome pitanju branitelji su označili svoj radni status:

Molimo vas da označite svoj radni status u nastavku:

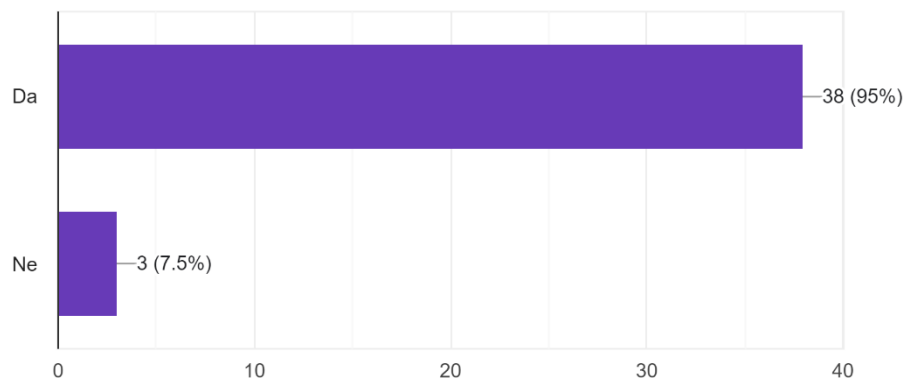
40 responses

2. Branitelji su se u drugome pitanju označili poznavanje mogućnosti o radu do polovice punog radnog vremena bez obustave ili smanjenja mirovine:

Znate li da branitelji imaju pravo na rad do polovice punog radnog vremena bez obustave ili smanjenja mirovine ?

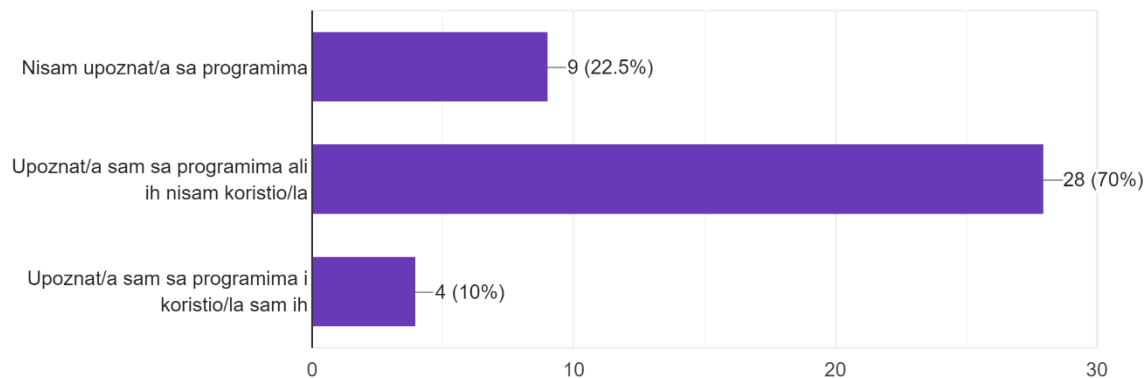
40 responses

3. U trećem pitanju branitelji su se ocijenili razinu informiranosti o programima i mjerama Ministarstva branitelja:

Molimo vas da ocijenijete vašu razinu informiranosti o programima i mjerama Ministarstva branitelja namijenjenih zapošljavanju i samozapošljavanju branitelja ?

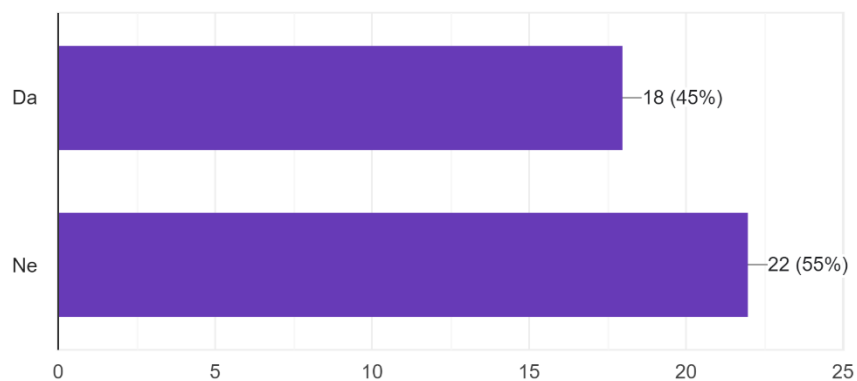
40 responses

4. Branitelji su ocijenili poznavanje koncepta društvenog poduzetništva:

Jeste li do sada bili upoznati sa konceptom društvenog poduzetništva ?

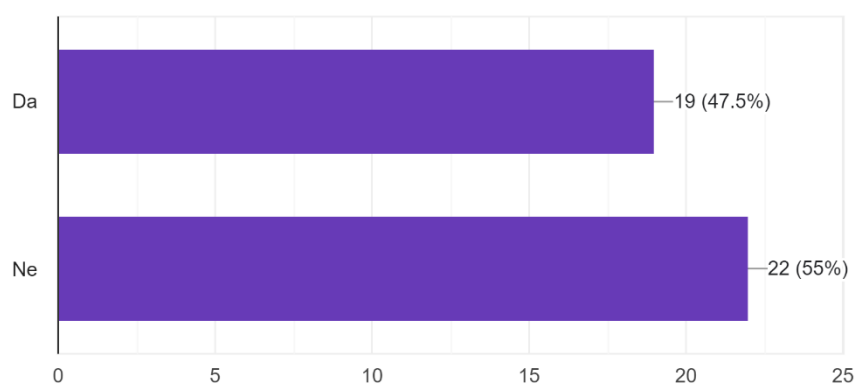
40 responses

5. Branitelji su se izjasnili o mogućnosti njihovog sudjelovanja na aktivnostima o educiranju branitelja:

Da li bi ste sudjelovali na aktivnostima namijenjenim educiranju branitelja o društvenom poduzetništvu ?

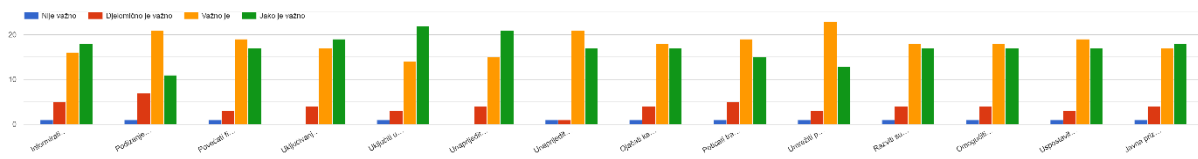
40 responses

Druga sekcija ankete sastoji se od pitanja vezanih za mišljenje branitelja vezano za smjernice za razvoj javnih politika:

6. Branitelji su iznijeli stavove vezane za važnost pojedinih smjernica za razvoj javnih politika usmjerenih ka jačanju društvenog poduzetništva među braniteljima:

Ocijenite važnost pojedinih smjernica za razvoj javnih politika usmjerenih ka jačanju društvenog poduzetništva među braniteljima.

Rad lakšeg snalaženja u nastavku su navedene smjernice koje su branitelji ocijenili:

- Informirati braniteljsku populaciju o dostupnim programima i mjerama kroz suradnju Ministarstva hrvatskih branitelja i braniteljskih udruga
- Podizanje svjesnosti o društvenom poduzetništvu među braniteljima
- Povećati financijsku potporu projektima društvenog poduzetništva
- Uključivanje članova obitelji hrvatskih branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata u programe potpore društvenom poduzetništvu
- Uključiti ugrožene skupine hrvatskih branitelja u programe potpore društvenog poduzetništva
- Unaprijediti proceduru dobivanja programa potpore za razvoj društvenog poduzetništva
- Unaprijediti poduzetničke vještine kod hrvatskih branitelja
- Ojačati kapacitete braniteljskih udruga i zadruga
- Poticati transformaciju prema društveno-poduzetničkim načelima
- Umrežiti postojeće i nove društvene poduzetnike
- Razviti sustav potpornih servisa za društvene poduzetnike
- Omogućiti ciljanoj skupini novi način pozitivnog utjecaja na zajednicu
- Uspostaviti egzaktni i neovisni sustav mjerenja uspješnosti implementacije društveno-poduzetničkih načela
- Javna priznanja i događanja koja će promovirati društveno poduzetništvo u braniteljskoj populaciji i šire

7. U sedmom pitanju branitelji su naveli dodatne smjernice (nove mjere i programe Ministarstva) za koje smatraju da bi doprinijele razvoju društvenog poduzetništva među braniteljima:

- Viša alokacije financijskih sredstava namijenjena braniteljskim udrugama
- Ratni turizam

- osmisлити mjere potpora na pokretanju društvenog poduzetništva na programima socijalne skrbi i palijativnog zbrinjavanja branitelja i dati im prednost pred zadrukarstvom
  - Informiranje putem TV
  - smanjiti administraciju
8. U posljednjem pitanju ankete branitelji su iznijeli mišljenja, komentare i stavove vezane za temu u opisnom obliku (odgovori nisu uređivani ni oblikovani već se navode doslovno radi potrebe kasnije detaljne analize odgovora u završnome dokumentu):
- Promicanjem društvenog poduzetništva na braniteljsku populaciju utjecati na MHB, ministarstvo turizma, ministarstvo gospodarstva i ostala ministarstva vlade RH da prepoznaju potencijal braniteljske populacije na razvoj gospodarstva i turizma u RH.
  - Osobno imam OPG, ali nikada nisam dobio, niti mi je kao branitelju ponuđena ikakva potpora.

Za više informacija o korisniku:
Zbor udruga veterana hrvatskih gardijskih postrojbi, Avenija Dubrava 220,
10 000 Zagreb, 091/883-4176,
www.zuvhgp.hr, zuvhgp@gmail.com

Za više informacija o EU fondovima:
www.strukturnifondovi.hr
www.esf.hr